Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lateinisch-deutsche Sammelhandschrift des Heinrich Otter - Cod. St. Blasien 77

Schera, Heinrich Otter de

[Italien, Konstanz], [1439-1442]

Sermo. "INgressus Ihesus perambulabat Iericho (Lcl9,l). Beatus Lu cas consolatur nos in ewangelio hodiemo, qualiter debemus vitam etemam promereri ..."

urn:nbn:de:bsz:31-51901

Visual Library

Et quit ferens inter serpim Promisit deo q si
candela ei concedit de turretis vaccis quibus ei te-
nebatur dns una dimitteret Statim absque mora ei
una candela pulcherrima transmissa est Cuius excellentia
admirans eps Cum vero eps a deo diligenter inquirendo
didicisset eam sibi a dno concessam Epus rustico tot
bona tribuit quantum trecente vacce valere po-
tuissent Et sic illi rustico affuit retributor

Item de tavillatore et garrulatore fabulatione
in ecclesia perpetrantis Sequitur ex^m

Anctus vero Odalricus Augustien eps dum puer esset
Semel in templo existens in diuino officio scilicet misse
sororum suspirantibus tande subrisit Requisito a magistro
suo quare sic risisset Respondit Vidi sursum et vidi de-
monem sedentem et scribentem omnia q ibi iam sedentes garru-
lant et fabulant Dum ad modum scripturam vellet
pergamenum dentibus extrahendo et extendere ut eo plus
ascriberet elapsi sunt ei dentes de membrana et
percussit caput suum ad murum Et propterea ego risi et

Item alius Sermo de dedicatione ecclie

Ingressus Ihs perambulabat Jericho Luce 19 no Beatus
Lucas consolatur nos presertim hodierno quoniam docuit vi-
tam eternam promereri et proponit nobis in exemplum
peccatorem quendam zacheum nomine qui fuit aliquando
princeps publicanorum et peccatorum et nunc est consors an-
gelorum qui fuit aliquando in terra et nunc est in celo Et
iste zacheus figura est omnium saluandorum Unde quicumque ipse
fecit hoc quilibet nostrum facere debet pro salute sua
Hic notantur quinque virtutes per quas iste zacheus
vitam eternam promeruit ¶ Prima virtus est desiderium
videndi ihm Sed heu non poterat videre eum quia parua
fide fuit et superbus et auarus fuit hoc triplex im-
pedimentum in se ipso habuit Primum impedimentum fuit
parua fides Et notatur ibi quia statura pusillus erat
quia parua fides paruum hominem facit coram deo sic et magna
fides magnum hominem facit Unde nullus infidelis videbit deum

prefacio sermo

Nota pax
virtutem

Un ysaias Tollatur impius ne videat gloriam dei h°
.2a. facit contra fides Secundum impedimentum fuit superbia
Luce 19 notatur ibi princeps publicanorum Ecce superbia
quia principes mayre sunt superbi Et ideo propter nimiam
superbiam nunquam videbunt deum Unde ihesus salvator ne
ingit Multi reges voluerunt videre que vos videtis
et non viderunt Et audire que vos auditis et non au
dierunt Et hoc fuit secundum impedimentum quod ipse zacheus
3a non videre poterat ihesum et hoc fecit superbia Tercium
impedimentum fuit avaricia Luce 19 notatur ibi et ipse
dives Ecce avaricia Contra divites pro magna parte
sunt avari Et tales non videbunt deum sed demones
in inferno Sicut legitur Mortuus est dives et sepultus
est in inferno Unde quicumque vult videre ihesum debet
removere illa tria impedimenta scilicet infidelitatem
Superbiam et avariciam Et ita fecit zacheus
de quo hic dicitur querebat ihesum videre quis esset
id est petebat vel cupiebat ipsum salvatorem suum vide
.2m vbm. oculis sue mentis et sui cordis ¶ 2m verbum fuit prima
2 que notatur in ascensione arboris Cum dicitur ascendit
Penitencia in arborem sycomorum id est celsam vel primam que sicut
5 arbor crescit sursum sic penitencia hominem sursum levat
4 ad celum Unde quilibet peccator debet ascendere arborem peni
Fructus penitencie tencie propter triplicem fructum qui in arbore ista penitencie
.1a. 1 crescit. Primus fructus est omnium peccatorum purgacio Unde
petrus in actibus apostolorum penitemini et convertimini
.2a. 2 ut deleantur peccata vestra ¶ 2us fructus est dei et angelorum
letificacio Unde dominus Luce 15 Gaudium est angelis dei
3 super uno peccatore penitenciam agente etc. ¶ 3us fructus est regni
.3a. celestis acquisicio Unde dominus in ewangelio penitenciam agite appro
pinquabit enim regnum celorum Propter istos triplices fructus
colligendos ascendit zacheus in arborem id est penitenciam
3 3m vbm quod 3a pertinet ¶ 3m verbum quod fuit quasi prompta obediencia quia ad
vocacionem dei mox descendit de ar
Prompta obediencia bore Luce 19 notatur ibi Et festinans descendit Sic debet
quilibet christianus deo festinanter obedire et descendere
per humilitatem de alto scilicet de superbia per humilitatem et h°

festinant[er] Exemplo zachey q[ui] bona tcia [com]meruit
p[ro]p[ter]ea q[uo]d deo festinant[er] obediuit ¶ P[ri]mu[m] bonu[m] fuit p[rim]o bo[num]
q[uo]d ihc saluator me[us] i[n] domu[m] sua[m] ve[n]it Lu[ce] 19 not[andum] ibi
hodie i[n] domo tua op[or]tet me manere ¶ 2m bonu[m] 2m
fuit q[uod] dom[us] ei[us] sanctificata fuit Lu[ce] 19 no[ta]t[ur] ibi hodie
huic domui salus facta e[st] a deo ¶ 3m bonu[m] q[uod] p[ro]p[ter] 3m
filius abrahe idest filius dei fact[us] e[st] Lu[ce] 19 not[a] ibi Eo
q[uod] ip[s]e sit filius abrahe t[ame]n filius dei Sz cont[ra] inobedie[n]
ciales loco dei recipit i[n] domu[m] ho[min]is i[d est] corp[us] i[n]qui-
nat [et] filiu[m] diaboli facit h[oc] attendens zacheus mox
d[omi]no obediuit Sicut hic dicit Et festinans descendit
¶ Et nota q[uod] quida[m] susceperunt d[omi]n[u]m i[n] domu[m] [et] no[n]
i[n] a[n]i[m]a[m] vt Symon phariseus Lu[ce] vij i[n] a[n]i[m]a[m] [et] no[n] i[n]
domu[m] vt centurio qui dixit D[omi]ne no[n] su[m] dignus
ut intres sub tectu[m] meu[m] ¶ Ita vos fideles attendite
etia[m] ystu[m] centurione[m] q[uo]d[?] no[n] sumus digni ut i[n]tres
[sub] tectu[m] meum q[uia] no[n] sumus mundi [et] ita pueri a p[ri]ncipi-
bus p[e]cc[at]i ut i[n]corrupte debeas intrare vitam [et] ma-
culatam [sub]stantia[m] corporis mei Et h[oc] sp[eci]alit[er] q[ui]libz
bonus xpianus ita loqui debet du[m] intendit accede[re]
[et] sumere corpus d[omi]ni nostri [et] sic debes ostende[re] obedienciam
veram deo creatori [et] saluatori vero [et] etia[m] veris
superioribus Lu[ce] vna depts[?] mo[n]t[?] Obediencia e[st] maxima
virtus igit[ur] etc. Lu[ce] Quida[m] vero ho[min]es deu[m] nec i[n] do-
mu[m] nec i[n] a[n]i[m]a[m] susceperunt vt sunt crudeles [et] i[n]fideles No[ta] ext[ra] fagar[?]
s[cilicet] pagani [et] pessimissimi iudei q[ui] op[er]te sciunt
per p[ro]ph[et]as q[ua]s ex ip[s]is nati sunt q[uod] no[n] s[er]uat debita[m]
[et] ordinata[m] fide[m] s[ed] fide[m] p[ro]hibitam a saluatore nostro
ihu xpo verissimo [et] iustissimo p[ro]ph[et]a [et] mi[ni]me a[n]i[m]ad-
uerterunt q[uia] si s[er]uare vellent fide[m] xpi ihu [et]c.
ipsi ne[que] q[ua]q[uam] poterent ita d[omi]nari i[n] nob[is] s[ed] i[n] rebus
t[em]poralib[us] q[uia] q[uo]q[ue] ipsi p[er]fidissimi [et] i[n]iquissimi iudei
vtuntur o[mn]ia pessima vsura sibi a nob[is] xpianis
vsurpat imp[er]ie[?] Et nos sumus ita ceci [et] ita
i[n]iqui [et] i[n]ertes q[uod] nolumus intellige[re] [et] aspice[re]
vita[m] [et] neq[ui]cia[m] ip[s]o[rum] Sz pocius defenduntur

¶ Seq[ui]t[ur] correctio q[ue]da[m] contra p[er]fidissimo[rum]
iudeo[rum] q[uia] [et] ip[s]i t[ame]n conuiuere xpianis vt seq[ui]t[ur].

a superioribus status secularibus scilicet amgeris civium
schultetis magistris advocatis et consulibus et aliis qui
presunt et nunc regnant et dominantur inhat miseria
peregrinacione huius miserrimi seculi et estimant seipsos
fore sapientes sed sunt insipientes quia non intelligunt quod
ipsi talia incidunt perpetuam dampnacionem Sed ipsi po
tentes excusant seipsos coram se dicentes eorum dico quod
noverunt ipsi nos hic tenentes tamquam canes ad
vinculatam Ecce ipsi dant nobis in tanto tempore centum
vel ducatos aureos et eo melius possumus edificare et con
servare opidum et civitatem nostram et huiusmodi nota bene
et contra tales volunt adulare divitibus et pote
tibus ut primi anno etiam incurrerent consilium et etiam fiat
membra potentium seu regnantium Et vendere illi
vel dare bendictum Et vult eum ita placare vel
Sed ipsi divites et potentes minime curant quod vicini
eorum scilicet communitas opidani vel villam hoc tamen
dant scilicet usura et rapina et timendum est de talibus
qui talia faciunt quod nunquam fiant salvati quia
ipsi negare volunt deum et fidem christi et sustentant
tales inimicos nostre fidei in spernantes sed libentius au
diunt premias schmothales hellkuchlin. et huiusmodi
abominissimis scilicet iudeis et sub pedibus fidem christi
ihesu et dampnacionis sententiam incurrere volunt sed
terribilem vocem iusti iudicis tunc omnibus de ite ma
ledicti in ignem eternum etc Et bonum et melius esset
abstinere et adhuc desistere talibus magnis peccatis
ut evadarent tales laqueos sathane quibus col
ligati sumus Et si nisi vellemus ipsos pascere
et nutrire inter nos bonum esset nobis ut et ipsi
etiam laborarent ut in partibus ytalie ubi iudei
miserrimus et perdespectissimus tenentur ut porce Sed
heu et proh dolor quod ipsi iudei tales defensiones
habent quia primit sacerdotes habeant quod est pessimum
fidei katholice Et timendum est de animabus ipsi
norum facientium talia nisi desistant a talibus pecca
tis peccatis et peniteant quod incurrebit supplicium eternum.

Ad propositum redeo. Nunquam vero homines deum in domum · Ad propositum
tam avide susceperunt ut Zacheus et perfecti homines. Secundo
Nota virtus fuit una circa pauperes. Ecce nota. · 4 · Secundo nota.
ibi Ecce dimidium meorum bonorum do pauperibus. Tho-
bie 4. ad filium suum inquit Si tibi multum fuerit ha- · Misericordia
bundanter tribue etc. Notandum quod tria sunt in elemosina · et paupertas
danda. Primum est quod sit ampla et magna elemosina · de elemosina
danda. Unde dicebat Ecce dimidium. Secundum est ut naturae
quod de bonis et non vilibus sicut quidam dant panem
mucidum et vinum acetosum pauperibus. Unde addidit
bonorum meorum. Tertium ut sit de propriis et non de alieno.
Unde scriptum Honora dominum de tua substantia. In fine
quarte virtutis propter quod dicit de elemosine largitore
sit adiungi correlarium de elemosina ut post finem
huius sermonis immediate duo et ibidem reperies etc. · 4ta et ultima v[irtus]
Tercia virtus Zachei fuit restitutio. Ecce nota 1.
Et si quid aliquem defraudavi reddo quadruplum. Quantas · Restitutio
quot virtutes habuit Zacheus et ideo meruit
salvari. Homo debet arborem ascendere ut Zacheus. Per arborem
intelligitur penitentia quia sicut arbor crescit sursum a
terra sic penitentia exaltat hominem a terra in multis gra-
ciis et virtutibus. Et post mortem suam adiuvat eum
a terra ad alta celorum ad dominum. Unde Scriptura Penitenciam
agite appropinquabit enim regnum dei. Super hanc arborem
debet homo ascendere triplici passu. Primus passus · Primus passus
que super hanc arborem tendere est contritio ut ex toto
corde doleas quod umquam aliquod peccatum fecisti contra dominum.
Unde Jo[el]. Scindite corda vestra et non vestimenta vestra. · 2us.
Secundus passus est confessio. Unde omnia peccata tua quecumque commi-
sisti sive parva sive magna confitearis integre et pure.
Unde Jacobi. Confitemini alterutrum peccata vestra. Tertius pas- · 3us.
sus est ut tam deo quam proximo tuo de omnibus hiis sa-
tisfacias et caveas quod umquam contra eos peccasti. Et
sic arborem ascendisti. Tunc debes procul dubio post mor-
tem dominum letanter videbis sicut Zacheus statim vidit
dominum postquam arborem ascendit. Et homo debet esse obediens
sicut Zacheus quia quod ei deus precepit hoc fecit. Precepit
ei ut festinanter descenderet. Et dixit ei quod

festinatio

vellet i domo sua manere vnd zachee festinans descende
quia hodie i domo tua oportet me manere Ecce ita
fecit festinanter quantum potuit et descendit et exce
pit eum gaudens in domum suam Hoc modo debet quilibet
precipiens deo esse obediens festinare et descendere et
ipsum letanter excipere vt zacheus primus debet homo
celeriter et agiliter pre ad confessionem ad conuersationem ad ca
ritatem ad seruitium dei et ad omnia bona opera Vnde
Eccl. xi Mane semina semen tuum et tunc vespere
nec cesset manus tua idest mane semina i. in die tuo
iuuentutis tue semina semen tuum i. opera bona et tunc
et vespere i. in senectute tua nec cesset manus tua
i. opus bonum operare quia hominis tempus breue est et vita
transitoria 20ta vel 60ta annos viuit homo vel ad maius
80ta tamen et non est hoc respectu eius tempus ad illud
quod est eternum Job. breues dies hominis sunt etc. psalmista
Si autem in potentatibus 80ta anni amplius eorum labor et
dolor Et alibi idem Homo vanitati similis factus
est dies eius sicut vmbra preterit Et igitur homo debet
festinare quia nescit finem suum nec mortem suam Si
hodie aut cras aut tamen qua hora aut quo anno vel
quo mori debet homo Vnde gregorius horam voluntas deo
deus nos incognitam esse voluit vt ipse nobis
possit esse suspecta vt dum illam videre non
possumus ad eam sine intermissione preparare se
vita omnibus laboribus plena est et tamen cum lacrimis
amatur Et ita debet homo pendere et tractare
quia non habemus hic manentem ciuitatem vt apostolus inquit
Sed futuram inquirimus Et ideo necesse est homini vt festi
net ad seruitium dei ne negligat in via quia nescit
finem suum Sed sicut pisces qui capiuntur hamo et
2o Si deo vis obediens esse tu debes ascendere per
humilitatem in omnibus debes te deprimere et humiliare coram
deo et proximo tuo et numquam debes aliquem habere superbia
in corde tuo quia omnia bona que homo facit non sunt sibi
vtilia kain nutz sy non habet humilitatem Vnde Bernhardus
qui sine humilitate alias virtutes congregat et qui pul
uis dissipatur preuentum Sic homo virtutes dis

separantur corā deo si pnicia superbia habet inse Et ideo
debes ascende arbore per humilitate et debes facere sicut
pavo. Pavo habet consuetudinem in estate dum sol calide
splendet tunc erigit caudam et dilatat eam et est multum
letus Sed postquam intuit pedes et prospexerit eos
quod sunt teotri et deformes tunc terretur et obstupescit
et statim submittit caudam Sic et tu homo facere si forsitan
interdum se elevavit per honores vel divicias per seculi
leticiam tunc debes inspicere pedes et debes cogitare finem
suum et mortem quia pedes sunt fines corporis tunc potes ter-
rere et cessare a superbia Anima quilibet mortem
suam vere cogitaverit invenit quod finis suus teterrimus
et deformis est et quod debet conputrescere Unde Eccl. 10.
Quid superbis terra et cinis Dixit enim dominus di-
scipulis suis Discite a me quia mitis sum et humilis corde
Sic tu modo debes deo esse obediens et tunc fre-
quenter per hoc scire potes quod dominus intrabit in domum
tuam Ideo festinanter descende quia in domo tua debet
me manere idest in anima tua debet me manere et tunc
letanter excipies ipsum ~~dominum~~ in domum cordis tui
et in domum anime tue et ipse te et animam tuam econverso
accipiet in domum suam dum ipsa anima a mili corpore
tuo separabitur dicendo ipsam prima verba qui dicitur
ad celum ad lucem veram et potenciam ubi nullum per-
turbacionis vel tribulacionis signum umquam videbit
Sed omne gaudium omnes leticie ibi recipiunt ut pro-
testatur David mille anni ante oculos tuos tamquam
dies hesterna que preterijt | Rogemus ergo dominum ut
donare nos dignetur tales sensus et actus in presenti tempore nisi
ipsum hic excipiendo ut ipsum zacheus excepit ut
et ipse nos recipiet in eternam domum suam scilicet celestem
Et ut ipse nos hic et in futuro tueri nos dignetur
ab omnibus adversis corporis et anime et in eterna patria nos
perducere dignetur regnare cum eo qui est fons et
origo tocius bonitatis Amen | Scriptum Anno. Jcco.

Conclusio

¶ Sequitur Exemplum De Elemosina
danda ante mortem. Verte folium

Maria. Jhesus.

kere umb dz platt

De elemosina an morte danda

Legitur enim quod quidam heremita vidit in vi-
sione multas animas in diuersis statibus Inter alias
vidit vnum virum sedentem et ante ipsum stabat mensa
vna plena fercul[is] et post tergum vna posita va-
cua Cui interroganti quod hee mense significarent
Respondit mensa que stat ante me sunt opera mea que
feci ante mortem quibus sum vtor Mensa vero post
me posita expectat elemosinas quas mihi post vxorem
et pueros misse sunt pro pauperibus fuerant dum viuere
et adhuc stat vacua Et ideo dicit quidam sapiens
fac bonum dum viuis post mortem si viuere vis vel ffac
bonum dum viuis post mortem lux tua dum blib [illegible] Et ideo
dixit Joseph ad populum egypciacum Accipite semina et
serite agros sicut in pristinum vt fruges habere possitis
sicut in futuro etc. Aliud Miraculum de eodem

Legitur in vita beati Johannis elemosinarii Capitulo
xxi° Cum semel in hyeme pauperes et mendici
ad solem vt se calefacerent consedissent domos
largorum hominum commedassent pastorum autem pro miseri-
corditer contemptis damnaret Tandem vero in-
mediatus nō et mentis [illegible] theolonarius diuitis
detinuit domo omnibus commiter dicebat se nunquam etiam
aliquid recepisse Dixit autem vnus ex his quod mihi
dabitis si de suis manibus etiam obtinebo Cum ibi
facientibus cum eo pactum venit stans ante domum
diuitis vt etiam postularet Cumque diues ille
ad hospitium suum [illegible] [illegible] preuidente ipsum asinum
suo panibus onerato Videns egenum quod ex ipsu
familie noluit abire domum nisi expedito per
familie Clam [illegible] pactum quod pepegit cum sociis suis Con-
tinuo mouebatur in maxima iracundiam aduersus
mendicum pane desporta quod supposita fuit accio
arripuit et in faciem pauperis hominis proiecit Ex
pane suscepto ad suos socios properauit dicens
se ab impiissimo auaro diuite tamen etiam recepisse
Accidit autem post duos dies vt idem diues in ma-
gnis egrotaret Et in extasi vidit appenditum ta-